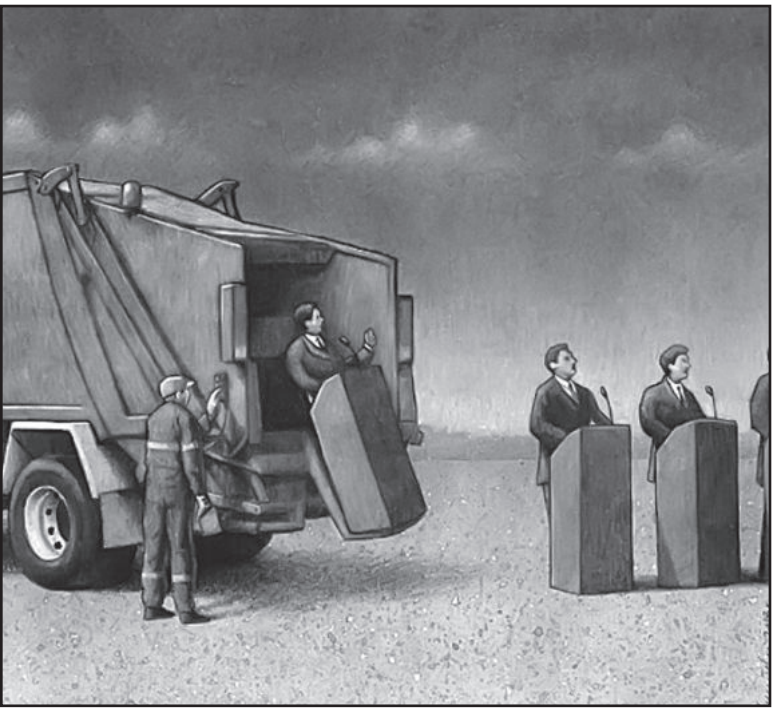
Baranyi Tibor Imre

KÉT VALÓSÁG, KÉT POLITIKA

A jelenkori politikai gyakorlat hátterében két alapvetően különböző valóságfelfogás húzódik meg. Az egyik szerint az ember körül tapasztalt „valóság", beleértve a társadalom és az emberek állapotát végzetszerű, kész, masszív és megváltoztathatatlan. Ebben a szemléletben a valóság tapasztalója pszichológiailag egy gyermeteg állapotban él, a „valóságot" kimondatlanul is egy rajta kívülálló létező, egy valami vagy valaki (például egy jó vagy gonosz „apa") által adódott adottságként éli meg. Ennek kapcsán nem merül fel, hogy a valóság belőle és általa van, s azon ő változtathat és adott esetben változtatnia kell. Mivel úgy tapasztalja, hogy a külső és *tőle függetlenül fennálló*ként átélt világban (a közvetlen környezetét leszámítva) szinte semmilyen hatalma nincs érdemi változtatást eszközölni, abba bele sem kezd, s minden ilyen próbálkozás szánalmas szélmalomharcnak tűnik fel számára. Ez abból a naiv felfogásból következik, amit Lenin úgy fogalmazott meg, hogy „az anyag a tudattól független objektív realitás". Ebben az értelemben ma – éppen egy döntő jelentőségű vonatkozásban – a leninizmus általános. Eszerint tehát a politikus vagy közéleti személy feladata úgyszólván letapogatni a pillanatnyilag fennálló társadalmi helyzetet, annak milyenségét és a trendeket, s a retorikáját, a magáról sugallt képét, sőt az elveit (már ha vannak ilyenek) hozzáigazítani ehhez a „valósághoz", amit ez a „valóság" népszerűséggel, sikerrel, előmenetellel „hálál meg". A munkás csak a munkaerejét adja el, ez a politikus a véleményét is. A populista és lenini,[1] döntően baloldali „valóság"-felfogás előbb vagy utóbb, közvetlenül vagy áttételeken át azoknak a háttérhatalmi és közönségesen nem látható szerveződéseknek a világába vezet, amelyek főként a media birtoklása révén, az isteni igazság helyett a sikert kiosztják és lehetővé teszik a modern nyugati világban. Mert nagy népszerűsége a jelenlegi nyugati erőviszonyok alapján annak lesz, aki képes önszorgalmúan ráhangolódni a jelenkori hagyományellenes világ baljósan rejtélyes forrásból származó sugalmazásaira, „politikailag korrekt" elvárásaira. A mai modern politikus többnyire olyan embertípus, aki a szóban forgó vonatkozásban is mélyen hagyományellenes politológia „szavazatmaximalizálásban kicsúcsosodó értékrendje" által könnyen közéleti „prostituálttá" válik, s saját „élvezetéért" (ami a népszerűség és a siker) mindent hajlandó feláldozni és odadobni. (A „demokrácia" mint „a többség dönt" téveszméjéről már több ízben kifejtettem véleményemet.[2]) Ez a típus a népszerűségtől megrészegülve, attól elbódulva, önmagából kifordulva elveszíti

[1] Maga Lenin ugyanakkor ezt a legmesszebbmenőkig nem így gyakorolta, amikor a világ megrontásán fáradozott: a társadalmi valóságot nagyon is megváltoztathatónak és megváltoztatandónak tekintette, amiben a leszállítás és megrontás, aminek élharcosa volt, mindig összehasonlíthatatlanul könnyebb és sikeresebb, mint a felemelés és renormalizálás.

igazságérzetét, és csak a népszerűség színpadán akar egyre jobban tobzódni és ebből következően élvezkedni. Gondolkozása, kommunikációja az igazság helyett rááll arra, ami úgymond népszerű. A hatalméhség révén azért vágyik a szemfényvesztés által gyakorolt hedonizálásra, mert belül üres, ugyanis elveszítette minden kapcsolatát az örök isteni tudással és szakrális értékrenddel. E miatt „a népszerűség és siker" bódulatában keresi tévúton és zsákutcában az isteni bölcsesség pótlékát, hasonlóan mint a testi élvezetekre szakosodott prostituált. Ezt a fajta szellemtől elhagyatott ürességet többé-kevésbé tudatosan használják ki és állítják saját szolgálatukba azok az erők, amelyek a jelen korszak, a *Kali-juga* végső stádiumának lefuttatásáért felelősek.

A világot elsötétítő tendenciák „eszménye" a világnézettelen ember

Ezzel szemben a hagyományos-jobboldali valóságfelfogás teljesen más. Eszerint nem az úgynevezett „tények", és nem a media valamint a közoktatás által legyártott közmentalitás „valóságnak" tetsző világa a szilárd, masszív és megváltoztathatatlan, hanem a megfelelő eszmék vagy princípiumok, amelyekért és amelyek jegyében a politikában részt vevő ember küzd. Elsőként és meghatározó módon nem a külső a valóságos, hanem a benső. A külvilági „tényeket" és puszta „fennforgásokat", beleértve az emberek mentalitását, ami a pillanatnyilag fennálló „valóságot" folyamatosan gyártja, pedig ennek jegyében – egy felülről lefelé ható akció során és egy alulról felfelé való emeléssel – meg akarja és tudja változtatni. A külsőre Napszerűen és férfiasan, belülről átalakítólag hat. Mivel a helyes hagyományos eszmék a jelenkori liberális-demokrácia mint államvallás-pótlék, valamint a kommunista szemléleti maradványok posztulátumaival homlokegyenest ellentétben állnak, az a törekvő, aki ezeket megfelelő következetességgel képviseli, azonnali összehangolt és betonfalszerű ellenállással találkozik. Először is működésbe lép vele szemben a brutális mediaterror, amelynek fennkölt módon hirdetett „liberalizmusa" kizárólag és csakis addig terjed, amíg az elhangzott vélemény saját „liberális" nézeteinek megfelel és azokkal egy irányba mutat, netalán azokat fokozza. Ha nem, a legtürelmetlenebb arrogancia, boszorkányüldözés és fejvadászat veszi kezdetét, amely a maga síkján nem válogat az eszközökben. Ez a modern fejvadászat a libe-

[2] [Az előző oldalhoz] E ponton egy egyházi tekintélyt idézve: „Ha mindig személytelen és lobbanékony tömegre bízzuk a legsúlyosabb döntések meghozatalát, mi a bizonyosság arról, hogy nem fog önként és dalolva a szakadékba száguldani? Az általános választójog kétségtelenül inkább nevezhető általános őrületnek. Ha pedig – mint az rendre megtörténik – titkos társaságok ragadják magukhoz a hatalmat, általános hazugságnak." Boldog IX. Piusz pápa

rális államvallás-pótlék téves tételeivel ellentétes álláspontok megfogalmazását – első körben a mediákban – gondolkozás nélkül torolja meg. Természetesen képtelen különbséget tenni egy – szimbolikusan fogalmazva – felfelé törekvő s továbbmutató kritika, valamint egy primitív, ténylegesen romboló törekvés között. De nem is akar, hiszen ezen fejvadászat feladata nem egy igazabb társadalmat létrehozni, hanem a hatalmi ösztön kiszolgálása és a pillanatnyi hatalmi helyzet megtartása egy sajátos negatív „konzervativizmus" jegyében. Ezt a nyilvánvalóan romlott és tarthatatlan helyzetet akarja „konzerválni", csak mert abban ő van meghatározó és haszonélvező helyzetben, illetve fokozni törekszik, amivel a saját lehetőségei tovább növekedhetnek. Amikor egy közéleti személy vagy politikus ezzel a véleményhatalmi és fegyelmező hatalommal szembe kerül, jelleme és értéke megmutatkozik. A legtöbben a kritika legelső fuvallatától visszavonulót fújnak, s készek mindent megváltoztatni szemléletükben a „mindenható" media által kiosztott áhítatos siker visszakoldulása érdekében. Márpedig a hazudozás, a lejáratás, a rágalom, a nevetségessé tétel, a karaktergyilkosság napi rutin ebben a hatalmi ágban, jogorvoslati lehetőség pedig a fennálló ideológia irányába végletesen elfogult, ennek megfelelő állandóan kettős mércét alkalmazó és a bírói függetlenséget lassan hírből sem ismerő jogszolgáltatásnál jóformán nem is létezik. Azonkívül ha az eszmei mássága miatt megtámadott személy kevéssé hitvány jelleme folytán maga ellenállónak is bizonyul a kérlelhetetlen fejvadász támadásokkal szemben, meg kell küzdenie a környezetében élő media-befolyásolt és a media által hangolt emberek mesterségesen felébresztett-felkorbácsolt ellenérzéseivel mint közhangulattal is. Mindez többnyire olyan nyomást jelent, hogy a megadás a helyes eszméket és elveket szilárdan nem birtokló és nem szilárd jellemű ember esetében gyorsan végbemegy. Mindez legmélyebben a *gyakorlati materializmus* következménye, amely a földi életen és az érzékszervileg észlelhető világon kívül más valóságot nem ismer. Nem ismeri Istent, nem ismeri az utolsó nap valóságát, a végső ítéletet és a túlvilági lehetőségeket – és a pozitív túlvilági sorsot kivívó elvhűséget. (Szavakban, nominálisan ez lehet, hogy nem így van, de ez többnyire semmit nem jelent.) A media és az ezáltal gyártott közvélekedés fontosabb számára, mint a szilárd hitből következő lelkiismeret hangja, az Isteni igazság vagy végül a pokol (mint tudatállapot) „tüzének" fenyegetése. És az az erő, amely a szóban forgó véleményhatalmi diktatúra és media-terror hátterében áll és azt gyártja, pontosan tudja ezt és hideg számítással épít erre.

Összeegyeztetni akarva a helyes elvek és eszmék mentén való törvényes küzdelmet a „szavazatmaximalizálásra" törekvő populizmussal, többekben felmerül, hogy a követendő politikai taktika ez: először egy fazonigazítás vagy „arculatváltás" révén elnyerni a többség szavazatban megnyilatkozó szimpátiáját, s aztán majd hatalomra kerülve – vélelmezik – ráérünk a lényegi dolgokkal foglalkozni, a szükséges dolgokat megváltoztatni. Ez azonban még soha nem bizonyult megvalósíthatónak. Ha a valóságfelfogás és a lét alapvető szemlélése, valamint a moralitás előzetesen és – tegyük hozzá – jóval kevésbé kedvezőtlen viszonyok közepette nem változik gyökeresen, a „hatalomra kerülés" esetében még rosszabb és reménytelenebb e tekintetben a helyzet.

Mint korábban már kifejtettem,[3] a populizmus és a fenti „valóság"-felfogás következménye a *populus* igényeihez való többé-kevésbé kényszeres igazodás. Nem lenne ezzel probléma,

[3] Baranyi Tibor Imre: A populizmusról. *Magyar Hüperión* (Budapest) I. évf. (2013) 2. sz. (augusztus–október) 129. o.

amennyiben a *populus* egyrészt lényegi vonatkozásokban megfelelő szemlélettel rendelkezne, másrészt kellően befolyásolhatatlan lenne. E kettő azonban a legmesszebbmenőkig nem áll fenn. A *populus* véleménye mint közvélemény és közhiedelem-rendszer döntően az általános közoktatás és a tömegmedia ipari végterméke. Annak az értéke pedig, hogy hányan vallanak valamit, ennek fényében könnyen megítélhető.[4] Az, hogy sokan mondanak valamit, értékelméletileg és igazságtartalom vonatkozásában szinte semmit nem jelent. Joggal mondhatnák a mennyiségi túlsúly igazának bűvöletében élők: „egymilliárd légy szemetet eszik, akkor együnk mi is szemetet, mert ennyien nem tévedhetnek". Az, ami a közvéleményről elmondható: mennyiségi és anyagi túlsúlyánál fogva fennálló súlyos kényszerítő ereje (és itt a „súly" szóra való utalás nem véletlen). És jól tudják ezt azok, akik a közvélemény befolyásolásához szükséges eszközöket hosszú távon a kezükben tartják és azt kizárólag a maguk javára befolyásolják.

Amikor egy jelenkori kvázi jobboldali, helylyel-közzel jobboldali elemeket is tartalmazó politikai formáció kellően alaktalan elvi-eszmei alapokon elindul a populizmus útján, óhatatlanul elkezdi a legkülönfélébb társadalmi rétegeket magához vonzani. Ezzel kapcsolatos a „rot-braun", vagyis 'vörös-barna' kifejezés, ami a jelenkor egyik legáltalánosabb politikai veszedelme. A „barna" és a „vörös" itt egy szimbólum, ahol a „barna" a jelen esetben jelöli egyrészt a (klasszikus értelemben) nagyjából jobboldali, főként azonban *ellenbaloldali* erőket, elemeket. Míg ellenben a „vörös" azoknak az erőknek és tömegeknek a jelölésére szolgál, amelyekben ha van még valamiféle világnézeti maradvány, akkor az az úgynevezett „szocializmusból" (kommunizmusból) származik, ezen belül Magyarországon a Rákosi- és Kádár-féle szocializmusból. Ezek már nem a dühöngve pusztító sarló-kalapácsos bolsevikok, a proletárdiktatúra almáskertjében buldózerrel almát szedő proletárok, hanem maradványszerű világnézeti-mentalitásbeli „vörösök". Ez a „vörös" elem, amikor a populizmus folytán bejut egy magát eredetileg jobboldaliként vagy „nemzetiként" elgondoló politikai vagy közéleti formációba, a tévesen és hibásan alulról felfelé meghatározódó rendszerben úgyszólván alulról nyomást gyakorol az illető formációra, ami a legbiztosabb módja az alászállításnak és megrontásnak. Kiváltképpen így van ez, amikor egy politikai szervezetnek az alaktalan elviség-eszmeiség mellett szinte semmilyen minőségi kritériumai nincsenek a tagjaival és azok mentalitásával kapcsolatban, a puszta hitvallásszerű odatartozás kritériumalatti kritériumát leszámítva. Ez nyilvánvalóan ismét a populizmus folyománya, hiszen a jelen korban egy szervezetben minél jobban komolyodnak a kritériumok, azzal – sajnos – egyenes arányban csökken az illető szervezet taglétszáma.

Ezzel szemben bárminemű valós eredmény a társadalmi szinten is kizárólag akkor várható, ha a társadalomra hatni kívánó emberek előzetesen saját magukban, majd szűkebb környezetükben érnek el tényeges és pozitív eredményt. A minőségi munka belülről kifelé haladóan ér el eredményt. Az embernek először önmagában kell rendet tennie a megfelelő elvek, eszmék, majd gyakorlat mentén, aztán a szűkebb környezetében (család, baráti kör, munkahely, mozgalom-vezetés stb.), végül a tágabb környezetében (mozgalom, párt, ország stb.). Ez bármennyire lassú és áldozatos munka, másként nem megy.

Ha egyedül a nem pusztán emberi kitalálás és a nem különböző privát önkények jegyében

[4] Vö. uő: A jelenkori magyar közoktatásról. In Baranyi Tibor Imre: *Hagyomány és magyarság.* Debrecen, 2011, Kvintesszencia.

fogant hagyományos alapelvek fényében szeretnénk valami érdemit tenni a nemzet érdekében és a járványszerűen sötétedő világ továbbsötétedése ellenében, az nyilvánvalóan nem egyszerűen a megfelelő elméleti művek olvasásában merül ki (noha ez megkerülhetetlen), de nem is ezek puszta szavakban megjelenő vagy hitvallásszerű igenlésének elvárásában mások részéről. A legfontosabb feladat az elsők között is a *„mindenkinek a magáét"* megvalósítására törekedni, ami egy másik megfogalmazása az *érdemelvűség*nek. Ez az elengedhetetlen hierarchia legfontosabb építő elve. Meg kell valósítani, hogy csak valós érdemek alapján lehessen előrejutni a tényleges hierarchiában, mert kizárólag a legkiválóbbak képesek valóban átütő erejű és érdemi cselekvésre a társadalom és a nemzet érdekében. Akinek nincsenek megfelelő érdemei, nyilvánvalóan hátrébb kell sorolni a hierarchiában, éppen a *„mindenkinek a magáét"* elv értelmében. És fordítva, aki kiválóbb, érdemdúsabb, mint a többi, mindent elkövetve kell előrébb, nagyobb befolyásba helyezni.

Nyilvánvalóan rendkívül nehéz a jelenkorban a megfelelő elveket a társadalmi gyakorlatba átültetni, s ezt is inkább a remény fenntartása érdekében kell így megfogalmazni. Mert erre, valójában tekintve a jelenkori nyugati és modern mentalitást, már szinte semmi esély nincs. Szinte. Teljes esélytelenség ugyanis soha nincs, ezért a helyes törekvéseknek mindig van létjogosultságuk még külső vonatkozásban is. A megvalósítás közben ápolt helyes törekvés azonban a törekvő ember esetében elsősorban bensőleg hoz eredményt, őt mindenképpen átlényegíti, és valójában ez az igazi és lényegi eredmény – mert *„mit használ az embernek, ha mind e világot megnyeri is, ő magát pedig elveszti?"* (Lk 9,25) –, s ami a helyes erőfeszítés esetén soha nem marad el. Ilyen értelemben mondhatjuk el, hogy a helyes törekvés útján nincs hiábavaló erőfeszítés.

Bármilyen alászállott és válságos a világban és az emberi tudatban pillanatnyilag fennálló helyzet, a végső idealitást mindig ki kell mondani és szem előtt kell tartani. Egy futóverseny tizennyolcadik helyezettje sem azt tűzi ki célul, ha helyesen jár el, hogy jövőre a tizenhetedik akar lenni, hanem azt, hogy az első. Mindig az optimálist vagy ideálist kell tehát célul kitűzni, aminek meghatározása közben nem befolyásolhat bennünket a pillanatnyilag fennálló megromlott helyzet, hanem csakis az intellektuális intuíció elfogulatlan és normatív iránymutatása, valamint az intellektuális szigorúság és következetesség vezethet. Ez esetünkben az intuitíve tapasztalt és megélt őseredeti vagy paradicsomi állapot. Amikor az ember ezt rendre és következetesen megteszi, az nem azért van, mert puszta „elméleti" ember és nem látja, milyen válságos a pillanatnyilag fennálló helyzet. Pontosan kell látni és láttatni a tragikus és drámai helyzetet, főként ami az emberi tudatállapot lezuhantságával és a morális fertővel kapcsolatos az egész modern nyugati világban. De más dolog az idealitás tisztázása és más dolog a pillanatnyilag fennálló helyzet diagnosztizálása (az előbbi nélkül természetesen ez sem megy), és megint más az előbbinek az utóbbira való gyakorlati alkalmazása.

Azoknak, akik bár nem értik világosan mi a probléma a jelenkori világgal, de többé-kevésbé homályosan érzik, hogy valami messzemenőkig nincs rendben, számos akadállyal kell megküzdeniük, mielőtt érdemi cselekvésbe foghatnának. Spirituális értelemben tudatlan és morálisan tisztátalan, önző vagy lakájlelkületű emberek a legjobb szándék mellett sem képesek javítani a társadalmi helyzeten. Az ellenkezőre viszont minden esélyük megvan. Itt lényeges az ambíciók és a képességek józan és önkritikus összehangolása. A legnagyobb zavarokat a világban azok az emberek okozzák, akiknek az

ambícióik nagyobbak, adott esetben valószerűtlenül nagyobbak, mint a képességeik. Pusztán horizontális értelemben tehet szinte bárki sokat egy szerveződésért vagy akár egy nemzetért a maga síkján és lehetőségeihez mérten. De az ilyen emberek lényükből és létszemléletükből adódóan elsősorban nem a közérdeket tartják magukra nézve meghatározónak, hanem személyes érdekeiket, s az elfoglalt pozícióikat elvakultan féltik, s az minden eszmei igazságnál (amiről nem ritkán fogalmuk sincs) és nemzetmentésnél fontosabb számukra. Nem azért, mert feltétlenül gonoszak, hanem mert ilyen a modern ember. Az a modern ember, aki nem ismeri a „több, mint élet" elvét, csak „inkább élni" akar. Ez az ember – ha tudjuk vagy akarjuk őt szeretni, ha nem – nem tud megmenteni vagy felemelni egy közösséget vagy egy nemzetet, mert képtelen a valódi alapelvek síkjáról vezérelt, s a végső dolgokra is figyelemmel lévő, tehát *eszkatológiai* távlatú nemzetstratégiára és az ehhez szükséges önzetlen áldozatvállalásra. Emberi kicsinységei előbb-utóbb kikezdenek mindent – ez mutatkozik meg lépten-nyomon, bármerre megy az ember a jelenkori hazai közélet berkeiben.

A legtöbben, akik „nemzetmentésre" adják a fejüket, sajnos nincsenek a legelemibb fogalmakkal tisztában (és itt a hangtani harsányságnak vagy az ambíció túltengésnek nyilvánvalóan nincs köze a tisztánlátáshoz): jobb- vagy baloldalinak kellene lenni, vagy éppenséggel egyiknek sem; hogy evolucionista-e vagy a hanyatlást tételezze; hogy iszlám-gyűlölő vagy iszlámbarát, vagy ezzel nem kell foglalkozni; ateista vagy keresztény, vagy ősmagyarhívő; vagy hogy „alulról építkezzen", vagy „felülről meghatározandó" legyen; keletre nyisson-e vagy „EU-párti" legyen; eszmékért küzd, vagy pusztán a külföldiektől akarja az ország javai feletti rendelkezést átvenni; és sorolhatnánk. E sok vonatkozásban normafelmutatás nélküli ideológiai káoszban lehetetlen nemzetstratégiában gondolkozni. Az ellenséges ügynöki munkát meg sem említve, ami külön tárgyalást igényelne, hiszen a beépült ügynököt egyáltalán nem érdekli semmiféle ideológia vagy nemzetmentő eszme, csak a saját vonalára való átállítás és a pozitív törekvések kisiklatása, szabotálása érdekli szigorúan pénzügyileg, hiszen ezért fizetik, vagy mert zsarolják valamivel valamiért. Illetőleg a teljes eszmétlenség és elvnélküliség elérése is módfelett fontos célja a társadalmakat kaotizálni és ennek révén uralni törekvő erőknek.

Illusztrációk: Pawel Kuczynski

A hagyományos és helyes normákat a lehető legmélyebben meg kell ismerni és ismertetni elsősorban azoknak, akik másokat, netalán egy makroközösséget szeretnének vezetni vagy képviselni. Az érdemelvűség működését jó esetben normafelmutatás előzi meg. A normát – az ellenséges ellennormával szemben – valakinek fel kell mutatni, ez pedig nem lehet más, mint a mindenkori szellemi tekintély, illetve a politikai vezető és az általa alkalmasnak ítélt emberek. Itt konkrétan a „nemzeti radikalizmus" vagy a „nemzeti oldal" vonatkozásában (is) lehetetlen helyzettel találkozunk, mert ehhez sokan azért társítják magukat, mivel a legkülönfélébb eszmék, eszmeszerűségek és eszmétlenség huszonegyedik századi káoszában, valamint a világos norma hiányában egyéni rögeszméjüket és monomániájukat szeretnék belevetíteni a „nemzeti oldalba", s abban reménykednek, hogy előbb vagy utóbb majd az ő irányvonaluk győzedelmeskedik, vagy legalábbis az illetők személyes sikereket érnek el ezzel. (Ez az álmodozás önmagában nem feltétlenül baj, de a nemzeti újjászületést vezető erők és személyek esetében az ilyetén összehangolatlanság és széthúzás megengedhetetlen.) Éppen az ilyen rögeszméken, a privát önkényeken és egyéni őrületeken való túljutás szándékának szívós és évszázados intellektuális munkájával fogalmazódott meg az évezredek tapasztalatait és bölcsességét összegző *hagyományos szemlélet*. Ebben nincs semmi „egyéni kitalálás". Erről annyit lehet mondani, hogy kezdettől fogva: van. Amit meg kell tenni megfelelő tudással és körültekintéssel: ennek a pillanatnyi helyzetre való alkalmazása. A társadalmi-politikai síkon ebből következik a helyesen értelmezett *jobboldaliság*.

Mit lehet tenni a normafelmutatás sikere érdekében? A legnagyobb akadály nyilvánvalóan az ellenséges media és tematizáló befolyás nyomasztó túlhatalma. De a probléma az állítólagosan saját és nemzeti mediában is folytatódik, ahol az eszmei káosz és letisztázatlanság (amit a beépült és/vagy világnézetileg ellenséges ügynökök tudatosan fokoznak) hatalmas hasznot hajt a tényleges ellenségnek. Megállapítottuk korábban, hogy a legtöbb ellentét nem gonoszságból származik, hanem tájékozatlanságból, az ismeretlentől való félelemből és a pozícióféltésből. A saját mediában megfelelőn intelligens, elmélyült, összefüggésekben gondolkozni és hatni képes emberek tudnak eredményt elérni. A globális agymosás zűrzavaros világában maguktól nem fogják az emberek kitalálni a normát, azt világosan és a maguk szintjén érthetően, türelmesen, többször és többsíkúan magyarázva fel kell mutatni a számukra. Ezzel egyidőben a norma mentén ki kell húzni a frontvonalat: mindenki döntse el legjobb belátása szerint hol áll: mellettünk vagy velünk szemben. És ennek megfelelően következetesen számítania kell a megfelelő következményekre. Ha nem mi mutatjuk fel világosan és következetesen a normát, mindenképpen megteszi más – a „globális" szintre növekedett nemzet- és lélekvesztő ellenség – helyettünk. A megfelelő sorrend tehát helyes – hagyományos értékeket szem előtt tartó – normafelmutatás, ennek mentén pedig helyes hierarchiaépítés. Csak a jól hierarchizált, szervesen tagolt, megfelelő embereket szigorúan és objektívan érdemelvű alapon megfelelő helyzetbe hozó törekvés és erő képes megmenteni és felemelni bármilyen közösséget, s egyáltalán érdemben síkra szállni a végsőkig elmenni képes külső ellenséggel szemben. Ehhez pedig a „szavazatmaximalizálásban" kicsúcsosodó populizmus illúziója és egy „objektív realitásnak" hitt „valóság" történéseihez való igazodás, az azokra való és a független cselekvést nélkülöző puszta *vissza*hatás messzemenőkig elégtelen.